

روزنامه اطلاعات صفحه ۵ شنبه ۱۳۹۲/۹/۲

به بهانه اعلام «کنترل سل در کودکان» به عنوان شعار امسال سازمان بهداشت جهانی

کودکان را در برابر بیماری سل ایمن کنیم

روز جهانی مبارزه با بیماری سل را در حالی پشت سر می‌گذاریم که شعار امسال سازمان بهداشت جهانی به «کنترل سل در کودکان» اختصاص یافته است.

سل بیماری عفونی شایعی است که می‌تواند سلامت مردم در سراسر دنیا را به طور جدی به خطر بیندازد. آمار نشان می‌دهد که سالانه حدود ۹ میلیون نفر در جهان به این بیماری عفونی مبتلا می‌شوند و تقریباً در هر ثانیه یک مورد جدید ابتلا به بیماری سل گزارش می‌شود روزانه به طور میانگین ۵۰۰۰ تن بر اثر سل جان خود را از دست می‌دهند. بر اساس این بررسی‌ها، زنان باردار، افراد مسن و کودکان بیشترین اقشار آسیب‌پذیر در مقابل بیماری سل هستند و یک فرد مبتلا به سل که بیماری‌اش درمان نشده باشد، می‌تواند هر سال ۱۰ تا ۱۵ نفر را آلوده سازد. کارشناسان معتقدند، افرادی که در بدنشان باکتری فعال سل وجود دارد، می‌توانند بیماری را از طریق صحبت کردن، نفس

ادامه از صفحه قبل

کشیدن، گریه کردن و عطسه به دیگران منتقل کنند، ضمن آن که انتقال ویروس سل در مکان‌های عمومی همچون اتوبوس بیشتر است.

آنان همچنین می‌گویند، این روزها نوع جدیدی از میکروب سل شناسایی شده که در برابر داروها و آنتی بیوتیک‌ها مقاوم است و همین امر موجب افزایش نگرانی پزشکان و کارشناسان سلامت نسبت به احتمال همه‌گیری یکنوع خطرناک و مقاوم از باکتری سل در جهان شده است. سل به شش‌ها و دیگر اعضای بدن و از جمله استخوان‌ها، مفاصل و کلیه‌ها آسیب می‌رساند و این در حالی است که کودکان قربانیان اصلی این بیماری هستند.

وضعیت ابتلا به سل کودکان در کشور

دکتر محمدمهدی گویا - رئیس مرکز مدیریت بیماری‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مصاحبه با رسانه‌های گروهی اظهار داشته است: سالانه ۵۰۰ هزار کودک در دنیا مبتلا به سل می‌شوند که از این تعداد ۷۰ هزار کودک جان خود را از دست می‌دهند.

هدف این است که تمامی کشورها تلاش کنند کودکان کمتر به بیماری سل مبتلا شوند و اگر مبتلا شدند، بر اثر این بیماری جان خود را از دست ندهند.

وی با اشاره به این مطلب که تشخیص ابتلا به سل در کودکان دشوارتر از بزرگسالان است و ۷۰ تا ۸۰ درصد کودکان در دنیا مبتلا به سل ریوی هستند، می‌گوید: مرگ و میر در کودکان زیر ۳ سال، کودکانی که دچار سوء تغذیه شدید هستند و کودکانی که در خانواده‌های مبتلا به سل زندگی می‌کنند، به مراتب بیشتر است. در حال حاضر در کشور ما نیز سالیانه حدود ۹ هزار نفر مبتلا به سل می‌شوند که تقریباً ۵۰ درصد آنان را مبتلایان به سل ریوی تشکیل می‌دهند که از طریق سرفه و خلط قابل سرایت است. دکتر گویا با بیان این مطلب که میزان مرگ و میر ناشی از سل در کشور کمتر از ۳ درصد است، می‌افزاید: بیشترین آمار مبتلایان مربوط به افراد مسن و کودکانی است که بیماری آنان دیر تشخیص داده شده است.

کنترل سل

وی با اشاره به این مطلب که اولین اقدام صورت گرفته به منظور کنترل بیماری سل واکسیناسیون است می‌افزاید: واکسیناسیون کودکان در بدو تولد باعث می‌شود آنان به این بیماری مبتلا نشوند. همچنین کودکانی که در خانواده‌هایی زندگی می‌کنند که فرد

ادامه از صفحه قبل

مسئولی در آن وجود دارد، حتما باید به پزشک مراجعه کنند و از نظر بیماری بررسی شوند. اگر فرد مبتلا به سل درمانش را نیمه‌کاره رها سازد و به توصیه‌های پزشک معالج خود توجه نکند، به سل مقاوم مبتلا می‌شود. این نوع سل، بیماری بسیار خطرناکی است و فرد مبتلا باید ماه‌ها در بیمارستان بستری شود و به همین دلیل میزان مرگ و میر و هزینه درمان سل مقاوم به درمان، بیشتر از سل معمولی است.

دکتر گویا با اشاره به این مطلب که در خانواده‌های فقیر، به ویژه اگر مادر به بیماری سل یا HIV مبتلا باشد امکان ابتلای فرزندان به بیماری سل زیاد است، می‌گوید: در کشورهایی که برنامه واکسیناسیون سراسری نوزادان در برابر بیماری سل اجرا می‌شود، میزان ابتلا به این بیماری در میان کودکان بسیار کمتر است و اگر هم این کودکان به بیماری سل مبتلا شوند، سل شدید نمی‌گیرند. در مورد کودکان زیر ۵ سال هم مساله این است که تشخیص بیماری سل به مراتب مشکل‌تر از افراد بزرگسال است. زیرا در افراد بزرگسال با آزمایش خلط این بیماری تشخیص داده می‌شود، ولی در مورد کودکان زیر ۵ سال گرفتن خلط کار مشکلی است و در مواردی تشخیص دقیق بیماری را با مشکل مواجه می‌کند.

وی با اشاره به این مطلب که هر چه سن کودک پایین‌تر باشد، تشخیص بیماری سل مشکل‌تر و خطر بیماری بیشتر است، یادآوری می‌کند: مهمترین کار برای پیشگیری از ابتلا به سل این است که به محض تشخیص وجود بیماری در یک فرد خانواده، باید تمامی کودکان آن خانواده نیز تحت مراقبت‌های جدی قرار گیرند.

داروهای ضد سل

دکتر گویا با بیان این مطلب که دسترسی به داروهای ضد سل برای کودکان مشکل‌تر است می‌گوید: در بسیاری از کشورهای فقیر کودکان به این داروها دسترسی ندارند. وی می‌افزاید: در کشور ما سالانه حدود ۹ هزار نفر به بیماری سل مبتلا می‌شوند که نیمی از آنها سل ریوی و نیم دیگر سل خارج از ریه دارند، همچنین تمامی نوزادان کشور در بدو تولد واکسن سل را دریافت می‌کنند، با این حال سالانه حدود

۳ درصد مبتلایان به سل در کشور را که حدود ۲۷۰ نفرند، کودکان تشکیل می‌دهند.

ادامه از صفحه قبل

مساله مهم در مورد بیماری سل، این است که تعدادی از این بیماران بعد از تشخیص اولیه این بیماری به جای اینکه درمان خود را که باید حداقل ۶ ماه ادامه دهند، به علت بهبودی ظاهری اولیه بعد از چند هفته (معمولاً ۳ تا ۴ هفته) درمان رها می کنند و متأسفانه بعد از مدتی به بیماری سل مقاوم به درمان مبتلا می شوند که درمان آن بسیار سخت و پرهزینه است.

درمان سل

رئیس مرکز مدیریت بیماری های واگیر وزارت بهداشت و درمان می افزاید: درمان بیماری سل مقاوم به درمان حداقل ۲ سال (و معمولاً بیشتر) طول می کشد و فرد در تمامی این مدت باید در بیمارستان ویژه و نه حتی بیمارستان معمولی بستری باشد، همچنین عوارض داروهای آن به مراتب بیشتر است و هزینه داروهای سل معمولی طی ۶ ماه ۶۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان است، اما هزینه درمان و داروهای سل مقاوم به درمان بین ۲۵ تا ۴۰ میلیون تومان است که همه آن را دولت می پردازد. مهم ترین علت بروز بیماری سل مقاوم به درمان نیز همان طور که گفتیم، نیمه کاره رها کردن درمان سل معمولی است. وی یادآوری می کند: مهم ترین توصیه ما به مردم این است که اگر در خانه آنها فردی به بیماری سل مبتلاست، اولاً به سرعت تحت درمان قرار گیرند و درمان ۶ ماهه را کامل کنند و حتماً کودکان و اطرافیان آنها نیز به خصوص در چند هفته اول، تحت معاینه و مراقبت پزشک باشند.

دکتر گويا اضافه می کند: متأسفانه شیوع بیماری سل در استان های فقیر کشور به مراتب بیشتر است و تقریباً تمامی کشورهای همسایه ما اعم از همسایه های شمالی، شرقی و غربی با شیوع بالای این بیماری مواجه هستند، البته بیماری سل با تماس ساده بین افراد منتقل نمی شود و بیشتر به افرادی که برای مدتی با یک فرد مبتلا تماس نزدیک دارند، منتقل می شود.

سل کودکان

دکتر محمدرضا بلور ساز – فوق تخصص بیماری های عفونی کودکان در مورد بیماری سل کودکان به گزارشگر روزنامه اطلاعات می گوید: بیماری سل یک معضل جهانی است، به طوری که بر اساس آخرین آمارها یک سوم مردم دنیا به این میکروب آلوده هستند و هر سال ۷ تا ۸ میلیون نفر به بیماری سل مبتلا می گردند که از این تعداد ۲ تا ۳ میلیون نفر بر اثر این بیماری جان خود را از دست می دهند و این در حالی است که حدود ۴۵۰ هزار نفر آنان را کودکان تشکیل می دهند که متأسفانه ۳۰ تا ۳۵ هزار نفرشان دچار سل مقاوم به درمان هستند.

ادامه از صفحه قبل

وی با بیان این مطلب که در هر ثانیه یک نفر به باسیل سل آلوده می‌شود و در هر ۴ ثانیه یک نفر مبتلا به این بیماری و بر هر ۱۰ ثانیه یک نفر بر اثر سل جان خود را از دست می‌دهد، می‌افزاید: بیماری سل بسیار خطرناک و شایع است. در حال حاضر بیش از ۲۰ میلیون نفر در دنیا مبتلا به سل هستند و در اکثر کشورهای در حال توسعه این بیماری شیوع دارد. به طوری که ۹۰ درصد موارد ابتلا به سل در ۱۰ تا ۲۰ درصد مناطق دنیا مانند آفریقا، آسیا، خاورمیانه و آمریکای لاتین اتفاق می‌افتد.

راه‌های سرایت بیماری

این فوق تخصص بیماری‌های عفونی کودکان، یادآوری می‌کند: شیوع بیماری سل به دلیل فقر اقتصادی و فقر فرهنگی است و چون در کشورهای جهان سوم این دو عامل وجود دارد، بیماری هم در این کشورها شیوع بیشتری دارد. وی در مورد راه‌های سرایت بیماری سل می‌گوید: این بیماری از طریق سرفه، عطسه، صحبت کردن و تماس مستقیم با بیمار مسلول و یا لوازم شخصی بیمار منتقل می‌گردد.

این استاد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی می‌افزاید: بعد از وارد شدن باسیل به بدن، یا بدن خودبه‌خود باسیل را از بین می‌برد و ضایعه ایجاد شده از میان می‌رود و یا اینکه از طریق مجاری لنفاوی و از طریق سیستم جریان خون در بدن پخش می‌شود که ممکن است در مغزمنزیت سلی و یا در خون سل میلیاری ایجاد کند و یا در استخوان، کلیه و دستگاه گوارش جایگزین شود و از این رو هیچ عضوی از بدن نیست که با این میکروب درگیر نشود.

علائم بیماری سل

دکتر بلورساز در مورد علائم بیماری سل یادآوری می‌کند: علائم این بیماری در بزرگسالان و کودکان متفاوت است، به طوری که در بزرگسالان شامل سرفه، تب و لرز، کاهش وزن و بی‌اشتهایی و گهگاه خلط خونی است و در کودکان تظاهرات بالینی عبارتند از سرفه خشک، کاهش وزن و بی‌اشتهایی. هر کودکی که تب طولانی مدت و بی‌اشتهایی توأم با کاهش وزن طول کشیده داشت، حتماً باید از نظر بیماری سل مورد بررسی قرار گیرد. علائم این بیماری بر حسب اینکه کدام عضو را درگیر کند، تفاوت دارد. مثلاً اگر مغز کودک درگیر شود، باعث مننژیت سلی می‌شود و بیمار با تب، لرز، تشنج، بی‌حالی و بیهوشی و اختلال رفتاری مراجعه می‌کند و اگر کلیه را درگیر سازد، بیمار دچار علائم کلیوی می‌شود.

تشخیص بیماری سل در کودکان

رئیس انجمن بیماری‌های عفونی کودکان در مورد تشخیص بیماری سل می‌گوید: تشخیص این بیماری بسیار راحت است و با نمونه‌گیری از خلط، بیماری تشخیص داده می‌شود. روش‌های تشخیصی جدیدی هم هست که بیماری سریعاً تشخیص داده می‌شود.

وی در مورد درمان این بیماری می‌افزاید: بیماری سل قابل‌علاج و درمان‌پذیر است و دوره درمان بیماری نیز ۶ ماه است که پس از اتمام دوره درمان، بیماران بهبودی کامل پیدا می‌کنند.

این متخصص بیماری‌های عفونی کودکان با اشاره به این که پیشگیری از بیماری سل با واکسن «ب‌ث‌ژ» امکان‌پذیر است، یادآوری می‌کند: بیمار یابی افراد مشکوک با علائمی مانند سرفه بیش از دو هفته، عکس ریه مشکوک، تب‌های نامشخص و کاهش وزن نیز در جلوگیری از این انتقال بیماری سل در جامعه بسیار حائز اهمیت است.

وی با اشاره به این مطلب که بیماری سل ریشه‌کن نشده است، می‌گوید: بیمار مبتلا به سل اگر سریع به پزشک مراجعه کند، با هزینه اندکی درمان می‌شود و در غیر این صورت بیماری نسبت به درمان مقاوم می‌شود و علاوه بر اینکه هزینه‌های گزافی را به بیمار تحمیل می‌کند در نهایت بیمار هم فوت می‌کند.

دکتر بلور ساز با بیان اینکه نباید از بیماری سل ترسید، می‌افزاید: سل بیماری قابل‌علاجی است، از این روبیمار با مراجعه به موقع به پزشک و درمان آن بهبود می‌یابد و تغذیه صحیح نیز در پیشگیری از این بیماری بسیار اهمیت دارد. چگونه می‌توان از ابتلا به سل پیشگیری کرد؟

پزشکان برای پیشگیری از ابتلا به سل، نکات زیر را بیان می‌دارند:

– تکمیل دوره درمان و بهبود کامل بیمار، باعث حذف منبع عفونت سل از جامعه می‌شود و مهم‌ترین اقدام در جهت پیشگیری از گسترش این بیماری به شمار می‌رود.

– خدمات تشخیصی و درمان بیماری سل در مراکز بهداشتی درمانی کشور کاملاً رایگان است.

– خطرات مصرف نامنظم و ناکامل داروهای ضد سل عبارتند از بازگشت مجدد بیماری بعد از یک دوره بهبود نسبی، عدم بهبود بیماری، مقاوم شدن میکروب سل نسبت به داروهای موجود، تداوم انتقال بیماری به دیگران، پیشرفت بیماری و حتی مرگ بیمار. – مبتلایان به بیماری قند، مصرف کنندگان داروهای کورتونی و یا داروهای ضد سرطان، مبتلایان به سوء تغذیه، نارسایی مزمن کلیه و عفونت «اچ آی وی»، در معرض بیشتر خطر ابتلا به این بیماری قرار دارند.

– هر فرد مبتلا به سل ریوی در صورت عدم درمان می تواند سالانه ۱۰ تا ۱۵ نفر را به میکروب این بیماری آلوده کند.

– تشخیص به موقع و درمان کامل بیماران (که موثرترین روش پیشگیری از ابتلای اطرافیان به سل محسوب می شود)

– بررسی افراد خانواده و کسانی که با بیمار تماس نزدیک داشته اند (به ویژه کودکان

زیر ۶ سال) از نظر ابتلا به سل

– تزریق واکسن ب‌ت‌ژ به تمامی نوزادان در بدو تولد به منظور جلوگیری از ایجاد اشکال شدید و کشنده بیماری سل در سنین کودکی

– داشتن رفتارهای سالم و بهداشتی نظیر تغذیه مناسب، پوشاندن دهان و بینی با دستمال به هنگام سرفه و عطسه، خودداری از ریختن آب دهان و خلط بر روی زمین و خودداری از مصرف سیگار

– درمان پیشگیرانه دارویی برای افراد در معرض خطر بیشتر ابتلا به سل (مانند کودکان زیر ۶ سال در تماس با بیمار مبتلا به سل ریوی مسری و افراد مبتلا به ویروس ایدز).

بیتا مهدوی

codex24x

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

اطلاعیه پذیرش دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش پزشکی از راه دور

دانشکده آموزش علوم پزشکی شهید بهشتی برای دوره کارشناسی ارشد رشته آموزش پزشکی از راه دور در نیمسال دوم ۹۲-۹۳ از میان اعضای هیئت علمی، اساتید و کارشناسان آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی دانشجویی پذیرد.

اطلاعات بیشتر در خصوص شرایط پذیرش و ثبت نام در سایت این دانشکده به آدرس اینترنتی:

<http://sme.sbm.u.ac.ir>

روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی